

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Харківська державна академія
дизайну і мистецтв

«_____» _____ 2026

р.,

протокол № _____

Голова приймальної комісії

Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
СПІВБЕСІДА з історії України замість НМТ
для здобуття першого ступеня вищої освіти (бакалавр)
зі спеціальностей**

В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво,
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

В2 Дизайн
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

В3 Декоративне мистецтво та ремесла
галузі знань Декоративне мистецтво та ремесла

В4 Образотворче мистецтво та реставрація
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

G17 Архітектура та містобудування
галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво

(денна/заочна форма навчання)

Співбесіда з історії України передбачена для осіб, які вступають до Харківської державної академії дизайну і мистецтв на основі базової середньої освіти для здобуття першого ступеня вищої освіти (бакалавр).

Програму співбесіди з історії України розроблено на основі програми Національного мультипредметного тесту (НМТ) 2026 року, де історія України є обов'язковим предметом.

Охоплюються всі теми, передбачені шкільним курсом з історії України, а саме:

- Історія Русі-України, Галицько-Волинського князівства, українських земель у середині XIV – першій половині XVI ст.;
- Історія визвольних змагань та створення української козацької держави у середині XVII ст., епохи «Руїни», розвитку українських земель у XVIII – на початку XX ст.;
- Процес українського національного відродження та створення української політичної нації;
- Історія Української національної революції 1917 – 1921 рр.;
- Перебування українських земель у складі СРСР, перебіг подій та трагедії Голодоморів та Другої світової війни;
- Історія сучасної незалежної Української держави;
- Протидія агресивній доктрині «руського міра» та російській інформаційній агресії.

Вступне випробування проводиться у формі виконання тестових завдань (30 питань).

На виконання усього обсягу завдань передбачено до 1 години.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Виникнення Русі-України. Русь-Україна до першої половини XIII ст. Галицько-Волинське князівство.

Розселення літописних слов'янських племен на території сучасної України. Суспільство та господарство східних слов'ян. Античний світ на українських землях.

Виникнення Київської Русі. Правління князів Аскольда, Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира. Хрещення Русі. Русь періодів правління Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха. Феодальна роздробленість Русі. Поява терміну «Україна». Монгольське завоювання. Культура Київської Русі.

Утворення та розвиток Галицько-Волинського князівства: процес державотворення. Правління князів Романа Мстиславовича, Данила Романовича та його нащадків. Особливості культурного розвитку.

Українські землі у складі інших держав (середина XIV – середина XVII ст.).

Інкорпорація руських земель до складу Великого князівства Литовського. Кревська та Люблінська унії. Литовські статuti.

Українські землі у складі Речі Посполитої. Берестейська церковна унія. Суспільні відносини на теренах сучасної України в зазначений період.

Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ.

Селянсько-козацькі повстання проти Речі Посполитої до 1648 р. Діяльність П. Конашевича-Сагайдачного.

Релігійне життя. Культурний розвиток: розвиток освіти, архітектури, мистецтва. Вплив книгодруку. Культура Ренесансу на українських землях.

Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст. Козацька Україна (Гетьманщина) другої половини XVII – кінця XVIII ст.

Передумови і причини козацької революції. Початок повстання під проводом Б. Хмельницького, бойові дії 1658-1653 рр. Зборівська угода та створення Української козацької держави. Укладання союзу із Московським царством.

Причини і перебіг «Руїни». Внутрішня боротьба за владу та впливи. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини.

Модель і структура українських земель у складі Росії: територія, устрій, військо, судочинство. Слобідська Україна.

Гетьманщина в період Івана Мазепи та спроба усамостійнення. Конституція Пилипа Орлика. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України, їх інкорпорація до складу імперії. Знищення Запорозької Січі. Приєднання до Росії Північного Причорномор'я та Кримського ханства.

Гетьманщина як частина Речі Посполитої. Опришківський рух. Гайдамаки.

Поділи Речі Посполитої. Зміни у приналежності західноукраїнських земель та Правобережної України.

Українська культура у другій половині XVII – XVIII ст. «Українське Бароко», розвиток освіти, літератури, образотворчого, музичного та театрального мистецтва.

Українські землі у складі Російської та Австрійської, Австро-Угорської імперій (XIX – початок XX ст.).

Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської та Австрійської імперій. Російське самодержавство та русифікація: причини та сутність.

Причини, основні етапи та початок українського національного відродження. Діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Українські землі у складі Австрійської імперії. Діяльність «Руської трійці». Революція в Австрійській імперії 1848 р. та її вплив у Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр. Скасування панщини.

Кримська війна. «Великі реформи» Олександра II та ліквідація кріпацтва в українських губерніях імперії. Модернізація економіки та сільського господарства. «Валуєвський циркуляр» та «Емський акт»: сутність та значення. Розвиток українського національного руху в 2 половині XIX – на початку XX століття. Роль російської революції 1905-1907 рр. Участь українців в роботі Державної думи та парламентських установах Австро-Угорщини. Культурний розвиток українських земель.

Україна в геополітичних планах Троїстого союзу (Четверного союзу, Центральних держав) і Антанти. Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр.

Українська революція 1917-1921 рр.

Причини та рушійні сили Української революції. Українська Центральна Рада та її діяльність. Універсали Української Центральної Ради. Проголошення Української Народної Республіки, її внутрішня та зовнішня політика. Перша війна більшовистської Росії проти УНР. Брестський мир. Створення Української держави, її внутрішня та зовнішня діяльність. Культурний розвиток українських земель в період революції.

«Листопадовий чин», створення та діяльність Західно-Української Народної Республіки. Польсько-українська війна 1918–1919 рр.: причини, перебіг та результати. «Акт злуки» УНР та ЗУНР.

Відновлення УНР. Друга війна більшовистської Росії проти УНР. Перебіг Громадянської війни у колишній Російській імперії на українських землях. (УСРР/УСРСР). Політика «воєнного комунізму». «Червоний» терор. Український селянський антибільшовистський рух.

Варшавська угода. Війна УНР в союзі з Польщею проти більшовицької Росії. Ризький мирний договір.

Наслідки та значення Української революції 1917-1921 рр.

Українські землі у складі СРСР та інших держав (початок 1920-х – 1939 рр.).

УСРР у складі радянської Росії на початку 1920-х рр. Створення СРСР та статус у ньому українських земель.

Голод 1921-1923 рр. Впровадження НЕПу в УСРР. Політика «коренізації» («українізації»). Культурне піднесення в УСРР. Згорання НЕПУ, форсована промислова індустріалізація в УСРР. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 рр.

Репресії 1920-х – 1930-х років в СРСР та Україна. «Розстріляне Відродження».

Українські землі у складі Польщі: економічний розвиток, правовий статус. Українські політичні організації. Створення та діяльність Організації українських націоналістів.

Українські землі у складі Чехословаччини та Румунії: економічне та суспільно-політичне життя. Карпатська Україна.

Друга світова війна і українські землі.

«Пакт Молотова-Ріббентропа» та його значення для українських земель. Радянська окупація та «радянська» Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. «Радянська/советська» західних областей України у 1939–1940 рр. Масові політичні репресії.

Бойові дії на території України у 1941-1943 роках: розгроми радянських військ 1941 р., «київський котел»; війна на території Кримського півострова; Друга та Третя битви за Харків; Четверта битва за Харків, визволення Києва. Війна на території України у 1944 р., визволення від нацистської окупації.

Нацистський «Новий порядок» в Україні: сутність, мета, реалізація. Голокост. Рух Опору.

Діяльність ОУН та УПА, боротьба за визволення України від нацистської та радянської диктатури. Розвінчання фейків російської пропаганди про участь українців у подіях Другої світової війни.

Українські землі у складі СРСР (1946 – 1991 рр).

Наслідки Другої світової війни для України, зміни у її кордонах. Операція «Вісла». Україна – співзасновниця ООН.

Відбудова промисловості та сільського господарства. Голод 1946-1947 рр.

Боротьба ОУН-УПА проти радянської окупації. «Ждановщина» в Україні.

Десталінізація в Україні, часткова реабілітація жертв репресій. Розвиток економіки: децентралізація управління, зміни у сільському господарстві. Передача Кримської області до складу УРСР. Культурний розвиток. «Шістдесятництво».

«Епоха застою» в економічному та суспільному житті України. Русифікація. Дисидентський рух: представники, мета, дії. Українська Гельсінкська група.

«Перебудова» в Україні: економічний, політичний аспекти. Чорнобильська катастрофа. Культурне піднесення. Виникнення антикомуністичної опозиції. Перші альтернативні вибори (1990 р.), «Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». «Путч» в СРСР та відновлення незалежності України. Всеукраїнський референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р.

Історія незалежної Української держави.

Економічний та суспільний розвиток в роки президентства Л. Кравчука та Л. Кучми. Державотворчі процеси. Прийняття Конституції України 1996 р.

Президентські вибори 2004 р. та «Помаранчева революція». Основні тенденції суспільно-політичного життя в 2005–2013 рр.

«Революція гідності» та її вплив на суспільство. Антитерористична операція. Суспільно-політична ситуація у 2014-2022 рр. Культурний розрив із російськими впливами.

Російська агресія проти Української держави (2004 – 2026 рр.)

Причини агресії Росії проти України. Її прояви до 2013 р.: «газові війни», конфлікт щодо о. Тузла. Реакція РФ на «Революцію гідності»: анексія Кримського півострова, інформаційна війна, підтримка сепаратизму на Донбасі, створення «ДНР» та «ЛНР», відкриті втручання збройних сил РФ у 2014-2015 рр. Широкомасштабна агресія РФ проти України: основні події та їх наслідки. Російські військові злочини. Діяльність російської пропаганди та протидія їй.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (0-1 бали: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано)
Завдання №№: 1 – 20
Завдання на встановлення відповідності (1-4 бали: 1 бал – за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів за будь-яку «логічну пару», якщо зроблено більше однієї відповідності; 0 балів за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари»), або відповіді на завдання не надано)
Завдання №№: 21 – 24
Завдання на встановлення правильної послідовності (1-3 бали: 3 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій; 2 бали, якщо вказано першу й останню події; 1 бал, якщо вказано або першу, або останню подію; 0 балів – за будь-яку правильно вказану подію, якщо зроблено більше однієї відповідності; 0 балів за завдання, якщо неправильно вказано першу й останню події або відповіді на завдання не надано)
Завдання №№: 25 – 27
Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповідей (1-3 бали: 3 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій; 2 бали, якщо вказано першу й останню події; 1 бал, якщо вказано або першу, або останню подію; 0 балів – за будь-яку правильно вказану подію, якщо зроблено більше однієї відповідності; 0 балів за завдання, якщо неправильно вказано першу й останню події або відповіді на завдання не надано)
Завдання №№: 28 – 30

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Програма зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/10/1006/History.pdf>
2. Підручники з історії України для НУШ.
3. Мокрик Р. Культурна колонізація: страх, приниження та опір України в радянській імперії. Львів: Локальна історія, 2025. 432 с.
4. Плохій С. Загублене царство. Історія «Русского мира» з 1470 року до сьогодні. Харків: Фоліо, 2022 р. 320 с.
5. Плохій С. Російсько-українська війна: повернення історії. Харків: КСД, 2023. 400 с.

Інформаційні ресурси

3. Офіційний сайт Харківської державної академії дизайну і мистецтв: <https://www.ksada.org/vstup/>
4. Характеристика національного мультипредметного тесту 2026 року: <https://osvita.ua/test/advice/64508/>

Головний екзаменатор

Геннадій ШТАН